

Анатолій Іванович Гоженко
(до 65-річчя з дня народження)

Доктору медичних наук, професору, заслуженому діячу науки і техніки, відомому спеціалісту у галузі патологічної фізіології та профілактичної медицини, педагогу та організатору науки Анатолію Івановичу Гоженку виповнилося 65 років.

Народився ювіляр 13 лютого 1948 р. Після закінчення у 1972 р. Чернівецького медичного інституту вступив до аспірантури при кафедрі патологічної фізіології. Ще до закінчення аспірантури він був зарахований на посаду асистента цієї кафедри, і вже у 1976 р. успішно захищає кандидатську дисертацію. З 1980 по 1983 р. А.І. Гоженко виконує обов'язки, а у 1983 р. його обрано за конкурсом завідувачем кафедри патологічної фізіології Чернівецького медичного інституту. Він та очолювана ним кафедра активно працюють у галузі патофізіології нирок, і у 1987 р. Анатолій Іванович захищає докторську дисертацію «Енергетичне забезпечення основних ниркових функцій і процесів у нормі та при пошкодженні нирок». У ній були сформульовані принципово нові положення про механізми формування патології нирок.

У 1989 р. він переїздить до Одеси та працює завідувачем лабораторії Всесоюзного НДІ гігієни водного транспорту МОЗ СРСР (ДП «Український НДІ медицини транспорту» МОЗ України) до 1992 р. З 1992 до 1999 р. – заступник генерального директора з наукової роботи Українського науково-практичного об'єднання «Медицина транспорту», до складу якого увійшов інститут. У цей період остаточно формуються здібності Анатолія Івановича як організатора, науковця та педагога. Його зусиллями в Українському НПО «Медицина транспорту» починається активна наукова робота, до якої залучаються практичні лікарі, у тому числі і суднові лікарі. У 1992 р. А.І. Гоженку присвоюється вчене звання «професор», а у 1998 р. – почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України», його обирають експертом ВАК України зі спеціальності «Космічна, авіаційна та морська медицина». Але потяг до педагогічної діяльності, незважаючи на активну роботу з підготовки кадрів вищої кваліфікації, залишається нереалізованим повною мірою, тому у 1998 р. він починає працювати за сумісництвом професором кафедри патологічної фізіології Одеського державного медичного університету. У 1999 р. після відставки за станом здоров'я процесора Р.Ф. Макулькіна, він стає завідувачем кафедри. На цій посаді А.І. Гоженко продовжує втілювати у життя свої наукові ідеї. Значний досвід у практичній охороні здоров'я дозволив йому на III Національному конгресі патофізіологів України з міжнародною участю вперше в Україні запропонувати новий розділ патофізіології – клінічну патофізіологію. За ініціативою А.І. Гоженко у 2002 р. були проведені I читання ім. В.В. Підвисоцького, присвячені річниці від дня народження засновника кафедри патологічної фізіології, що нині стали традиційними. За його пропозицією Одеський державний медичний університет разом з НАН України та Українським товариством патофізіологів у 2007 р. започаткували видання пам'ятної медалі В.В. Підвисоцького,

якою нагороджують видатних патофізіологів сучасності. За час роботи на кафедрі загальної та клінічної патологічної фізіології ім. В.В. Підвисоцького коло наукових інтересів Анатолія Івановича охоплює різні напрями медицини – загальну і клінічну патофізіологію, нефрологію, урологію, акушерство та гінекологію, гігієну, але пріоритетним напрямом його наукової роботи є фундаментальні дослідження нирок і водно-сольового обміну. А.І. Гоженко разом зі своїми учнями розробив цілу низку нових способів діагностики нирок, що успішно впроваджуються в лікувальних закладах України та країн СНД.

У травні 2004 р. Анатолія Івановича за результатами конкурсу Міністерства охорони здоров'я України призначено на посаду директора Державного підприємства «Український НДІ медицини транспорту».

Його праця дала відчутні позитивні наслідки – значно підвищилася роль інституту з методичного забезпечення практичних установ медицини транспорту, започатковані та видаються 2 наукові журнали – «Актуальні проблеми транспортної медицини» та «Вісник морської медицини», виконано і захищено 10 докторських і 18 кандидатських дисертацій, регулярно проводяться міжнародні наукові конференції, річний дохід інституту збільшився майже у 6 разів. Суттєво підвищився науковий авторитет інституту, який виборов у міжнародному конкурсі почесне право проведення в Одесі XI Міжнародного симпозіуму з морської медицини, в роботі якого взяли участь представники 42 країн світу.

Невичерпна енергія та безмежна широта наукових, педагогічних і організаційно-методичних інтересів щодо розвитку профілактичного напрямку організації охорони здоров'я знайшли відображення у 1150 публікаціях у вітчизняних і зарубіжних виданнях, 46 монографіях і навчальних посібниках, 61 винаходах і патентах. У монографіях, підготовлених ним у співавторстві, відображено сучасні наукові досягнення, серед них: «Гостра ниркова недостатність» (2003),

«Лекции по экспериментальной медицине» (20032), «Чума и пограничные карантинны» (2004);), навчальний посібник «Pathophysiology» (2007), «Гіпоксично-гіперкаптичні тренування у кардіології» (2007), «Вода и водно-обусловленные инфекции» (2008), «Профессиональные заболевания работников железнодорожного транспорта» (2009), «Патогенетичні та клінічні основи захворювань печінки» (2010), «Биологическое обоснование антипротеазной терапии гриппа» (2011), «Обеззараживание воды. Гигиенические и медико-экологические аспекты» (2011, 2012), «Вирусология» (2013).

Створена ним наукова школа складається з 18 докторів та 44 кандидатів наук, що на сьогодні працюють у наукових колективах України, Росії, Польщі, Канади, Індії.

До далеко не повного переліку нових, експериментально та клінічно доведених положень, запропонованих А.І. Гоженком, слід віднести: теорію превентивної регуляції водно-сольового обміну та принципи фізіологічно оптимального споживання води, обґрунтування ролі клінічної патофізіології у визначенні етіології професійних захворювань, формулювання нової парадигми хвороби та закономірностей розвитку патологічних процесів у нирках, доведено превалювання пошкоджень проксимального відділу нефрону з пригніченням енергетичного обміну в механізмі первинної токсичної дії важких металів, обґрунтування терапевтичної ефективності антиоксидантів, енергопротекторів і донаторів азоту в лікуванні токсичних нефропатій, участь в обґрунтуванні протеазно-інгібіторної теорії патогенезу грипу.

За значний внесок у розвиток фундаментальної і прикладної медицини Всеросійський НДІ залізничної гігієни, Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я.Горбачевського та Буковинський державний медичний університет присвоїли йому звання «Почесний професор», він нагороджений пам'ятними медалями ім. В.В. Підвисоцького (Україна) та ім. А.Д. Сперан-

ського (Росія). А.І. Гоженко є членом експертної ради Атестаційної колегії МОН України зі спеціальності «патологічна фізіологія», членом редакційних колегій 12 вітчизняних та 3 зарубіжних наукових журналів (Болгарія, Польща, Росія).

За удосконалення медико-санітарної допомоги працівникам транспорту Міністерст-

во охорони здоров'я України призначило його головним позаштатним спеціалістом із дисципліни «суднова медицина» та нагородило Почесною грамотою, а Казахстану – знаком «Отличнику здравоохранения Республики Казахстан».

Щиро вітаємо ювіляра, бажаємо йому здоров'я, успіхів у реалізації творчих планів.